

Ehdotus A 1970/UVU
Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Mietintö jäsen ehdotuksesta A 1970/UVU, joka koskee rajaesteiden poistamisen nopeuttamista rajaesteneuvoston mandaattia vahvistamalla

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että vahvistetaan työtä rajaesteiden poistamiseksi, uusien rajaesteiden muodostumisen ehkäisemiseksi sekä rajaestetyön priorisoimiseksi.

että vahvistetaan rajaesteneuvoston mandaattia muun muassa vuosittain poistettavien rajaesteiden kvantitatiivista tavoitetta nostamalla.

Taustaa

Jotta visio Pohjolasta maailman integroituneimpana ja kestävimpänä alueena vuonna 2030 saavutetaan, työtä rajaesteiden poistamiseksi ja uusien syntymisen ehkäisemiseksi on tiivistettävä ja priorisoitava nykyistä enemmän. Rajaesteneuvosto ja rajaesteryhmä ovat keskeisiä toimijoita tässä työssä, ja niiden mandaattia on vahvistettava ja tavoitteita tiukennettava.

Siksi oli tervetullutta, että rajaesteneuvoston mandaattia vahvistettiin monilta osin vuonna 2022, etenkin sen toimintaa kriisiaikoina. Neuvoston toimeksianto kuuluu nyt seuraavasti: *Edistää kriisiaikoina paremman tietopohjan saamista, jotta liikkuvuusongelmia voidaan koordinoida tehokkaammin Pohjoismaissa tiedottamalla maiden hallituksille sekä keskeisille ministerineuvostoille ja sektoreille ongelmista, joita ilmenee Pohjoismaissa ja varsinkin raja-alueilla, sekä tarjota käyttöön rajaesteneuvoston omaa osaamista ja verkostoja.*

Tämä vahvistettu mandaatti on luonnollisesti syntynyt kokemuksista koronapandemian aikana, jolloin pohjoismainen koordinointi ei toiminut lainkaan niin kuin sen olisi pitänyt. Rajaesteneuvoston vuosikertomuksesta 2020/2021 käy ilmi, että Pohjoismaiden hallituksille ja muille toimijoille, jotka voivat konkreettisesti poistaa rajaesteitä, on raportoitu jopa 121 pandemiasta johtunutta häiriöstä. Rajaesteneuvostolle annettu entistä vahvempi mandaatti toimia kriisitilanteissa auttaa toivottavasti varmistamaan, etteivät lukuisat koronapandemian aiheuttamat

vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuneet vakavat ongelmat ja häiriöt enää pääse toistumaan.

Huolestuttavaa on kuitenkin, että rajaesteneuvostolle asetettua kvantitatiivista tavoitetta on laskettu. Rajaesteneuvoston mandaatin mukaan sen on vuosina 2022–2024 ratkaistava 5–8 estettä vuodessa, kun aiempi tavoite oli 8–12 estettä. Rajaesteiden ratkaisemiseksi ja ehkäisemiseksi tehtävän työn tehostaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta visio Pohjolasta maailman kestävimpanä ja integroituneimpana alueena voidaan saavuttaa. Rajaesteneuvoston mandaattia on siksi vahvistettava. Konkreettisesti tämä tarkoittaisi muun muassa vuosittain poistettavien rajaesteiden kvantitatiivisen tavoitteen nostamista.

Valiokunnan näkemykset

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että rajaesteneuvoston mandaattia vahvistetaan tehostamalla ja priorisoimalla rajaesteiden poistamiseksi ja uusien rajaesteiden syntymisen ehkäisemiseksi tehtävää työtä.

Raja-esteneuvoston jäsenten mandaatin vahvistaminen ja sitä kautta rajaestetyön vauhdittaminen ja tehostaminen nykyistä useampien esteiden poistamiseksi Pohjoismaiden kansalaisten ja yritysten hyväksi edellyttää kaikkien Pohjoismaiden hallitusten kansallisen tuen lisäämistä sekä ministeri- että virkamiestasolla.

Rajaesteneuvoston mandaatti on vuodesta 2014 ollut tuloshakuinen, minkä vuoksi vuosittain selvitettyjen rajaesteiden määrän tulee heijastaa niiden tahojen kansallista poliittista tahtoa, joilla on mahdollisuus poistaa rajaesteitä ja myös sitä, miten aktiivisesti rajaesteneuvoston jäsenet tekevät työtä omissa maissaan tulosten saavuttamiseksi. Selvitettyjen esteiden määrän nostaminen takaisin 8–12 ratkaistuun esteeseen vuodessa edellyttää poliittista tahtoa ja virkamiestason tukea kansallisesti kaikissa Pohjoismaissa.

Tórshavnissa 8. huhtikuuta 2024

Stein Erik Lauvås (A)

Gunilla Carlsson (S)

Jani Kokko (sd.)

Kim Aas (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Lars-Christian Brask (LA)

Mikael Lindholm (ÅC)

Sandra Listerby (Lib)

Hanna Räsänen (kesk.)

Lars Püss (M)

Liv Kari Eskeland (H)

Antti Kangas (ps.)

Vilhelm Junnila (ps.)

Erling Eidesgaard (T)

Gisle Meininger Saudland (FrP)

